

Perssons promenader:

SOMMARBO

Den här är en lätt promenad som på en timme eller lite till tar dig runt i Velamsund och omgivande villakvarter. Möt spännande upptäckter som rester av smedjan och dansbanan.

Långa Raden vid sekelskiftet var en byggnad som då var mycket längre till sin längd än den är idag. Under sommararna uthyrdes lägenheter och rum i längan till sommarlediga Stockholmare, som tog sig till Velamsund med ångbåt.

Vi startar som vanligt vid Långa Raden. Det vi kallar Långa Raden var verkligen en lång rad av utrymmen, bodar, boningsrum för gårdens arbetare, kontor, bagarstuga, brygghus och brännvinsmagasin.

Det var den förmögne bryggaren Isak Lorentzon Westman som arrenderade ut sin verksamhet i Stockholm och flyttade till Velamsund 1799 och därmed den förste, dokumenterat, som permanent bodde på Velamsunds gård.

Lorentzon Westman hade stort intresse av gården och det är han som uppfört stallet, ladugården, foderladan, trösklogen och även två stenhus vid stranden – vilka senare, av de Camps, blev ihopbyggda till en åttio meter lång (!) byggnad - den långa raden.

Det är på Isaks tid som ön Madaren börjar kallas Tegelön av att gården köpte allt sitt stenmaterial av tegelmästaren där för byggnationerna.

Långa Raden från ovan

Idagen betydligt "kortare, lång rad"

Även torpet Alkärret kommer upp på Lorentzon Westmans tid. Han sålde 1811 och efter Lorentzon kom en Nordberg vilken inte satt några synliga avtryck. Det var först friherre Nils von Höpken som började hyra ut sommarbostäder i långa raden till Stockholmsborgare på 1860-talet. Han hyrde även ut herrgården då han själv bodde på Bogesunds slott, men om Nils berättar vi mer i en annan av våra promenader.

När vi nu börjar att gå har vi herrgårdsparken till vänster om oss och efter kanothuset har vi Velamsunds inre ångbåtsbrygga till höger. (*Vårt nya kanothus är Djurgårdsgrönt, hur tänkte man egentligen vid den vid färgsättningen?*)

Vi travar på efter stigen och vid den lilla badstranden till höger hade Velamsunds ägare, Egnell, sitt privata badhus. De som hyrde i Långa Raden hade sitt badhus nedan vid stranden.

Ängen ovan badstranden, där vi står heter Smedsgärdet av att Velamsunds smedja och smedens bostad, så långt det kan dokumenteras, låg här. På samma sida efter viken ser vi efter stranden en stor grop, latringropen. Velamsunds gård köpte latrin från Stockholm att spridas på åker och äng. Bäst men dyrast var latrin från Södermalm och Gamla stan, en kvalitet som inte innehöll papper vilket latrinet som kom från Östermalm gjorde.

Piren vi passerar efter en stund är Velamsunds yttre brygga och därifrån ser vi den obebodda ön Bergholmen.

Ångbåten SS Velamsund angjorde tjugotre bryggor från Velamsund till roddarmadammernas guppande slupar vid Ränthästartrappan när det begav sig. Velamsunds inre brygga fanns inte när ångbåtstrafiken började, bara en brygga vid Smedsgärdet och så denna yttre brygga.

När vi kommit vidare en bit är det en besvärlig svänggrind som gör att barnvagnar måste manövreras med stor skicklighet - men det går.

Velamsunds yttre brygga

Första huset vi ser var från början en tjänstebostad till villa Konvaljen och kallades Gastarnas och är i omgångar ombyggt till det som finns idag.

Nästa hus, som Emil Egnell lät byggmästare Haglund från Tynningö bygga, stod klart 1883 och fick namnet Konvaljen, fortfarande i hyggligt exteriört originalskick.

Alla hus på den här tiden, innan vägar hade namn och fastigheterna nummer, hade något egennamn så att de kunde identifieras.

Konvaljen hyrdes av KSSS – generalen Sundén – Kullberg som förutom att han skapade försäkringsbolaget Trygg Hansa var en fanatisk segelentusiast.

Det var till hans enormt stora segelbåt som besättningen bodde i gastarnas hus på fastigheten, men avskilt.

Det var också i villa Konvaljen som ett av ofren, den kvinnliga huvudpersonen, i "Sydowska mordet" bodde med sina föräldrar under några år och sommarmånader i slutet av 20- och början av 30-talet. Den manlige huvudpersonen bodde i villa Sommarbo.

Den tragiska historien berättas bäst av Helena Henschen "I skuggan av ett brott" (*Ett mycket spännande och läsvärt tidsdokument*) eller i boken "Rosor och Champagne".

Stranden till villa Konvaljen utgörs av en hög, plan klippvägg som heter Pråmhällan, ett namn som har gäckat forskare i försök att förstå både namnet och vad det stod för när vattnet var tre meter högre än idag. Pråmhällatorpet finns nämnt från 1600-talet men ingen vet om detta stod här, men möjligt är det.

Vi fortsätter promenaden fram till en stor parkering som är till för Tegelöns boende på andra sidan vattnet. Fortsätter man efter stranden en bit finns Sommarbo badplats med härlig sandstrand. Passar inte bad går man upp för backen till vänster – Tegelövägen.

Nu kommer ni se ett hus med torn, det är Villa Sommarbo som Emil Egnells kollega Wilhelm Montelius lät Haglund på Tynningö bygga 1881 och av Wilhelm gavs namnet Sommarbo. Montelius Sommarbo är idag rivet och det ni ser är konstruerat efter en teckning på en tebricka, den enda bild som finns av ursprungshuset. Nu blir det kultur anno 1880, en rysare och god årgång för Velamsundsälskare:

1880 styckades en jättelik tomt av från säteriet. Sommarbo blev en oas skapad av en jurist och affärsman som hette Wilhelm Montelius. Montelius kom, när Emil Egnell 1880 köpte Velamsund, som juridisk rådgivare och blev kollega i andra stora egendomsaffärer.

Wilhelm Montelius var född 1852 och således inte mer än 28 år när han tillsammans med Emil Egnell, 34 år, genomförde affären att köpa Ve-

Villa Konvaljen

Sommarbo. Fasad mot norr. Målning på tebord.
Ruth Borell von Sydow, Stocksund

lamsund av Clotilde von Höpken på Bogesunds slott, som då var ägarinna.

Trots sin ringa ålder drev han ett framgångsrikt advokatkontor i Stockholm, var vice härads-hövding och ombudsman på Rikets Banks huvudkontor.

Varför Wilhelm Montelius valde att slå sig ner på det som blev Sommarbo får nog tillskrivas att granne till honom var den kände Herman Didron som ägde det som heter "Stugan" – men vi oinitierade numera kallar för Björn Borgs fd hus.

Herman Didron hade ägt "Stugan" sedan 1866 där han tillbringade sina somrar och förutom att han var aktiv kommandörkapten för marinkommando öst var han byggmästare i det som blev Östermalm. Herman var dock främst industrialist och tillsammans med André Oscar Wallenberg och Edward Fränckel startade han 1873 AB Atlas (Vasastan -Atlasområdet), det som idag är Atlas Copco. AB Atlas tillverkade på den tiden förutom järnvägslok, broar, godsvagnar även kanoner till marinen och Herman Didron var artillerispecialist och uppfinnare av dessa pjäser.

I sitt värv som styrelsemedlem på AB Atlas hade han anlitat Wilhelm Montelius ett antal gånger och stor samsyn på industrialisering och nära vänskap växte fram trots stor åldersskillnad.

Den första villan som kom att byggas i Sommarbo dvs Stugan - uppfördes av Herman Didron som av Nils von Höpken 1866 fått arrende av Fagnäs vilket udden i Sommarbo heter.

Herman som var en av tidens stora riskkapitalister är den vi ska minnas för han skapade det som blev Atlas Copco. Men för oss är han kär i minnet för han ville att ångbåten SS Velamsund skulle hämta honom på morgonen och lämna honom på kvällen, varför han lät anlägga en ångbåtsbrygga invid sin tomt som än idag heter "Kommendörsbryggan" - den som ligger vid badstranden.

Villan återuppbyggdes till ursprungsskick exteriört efter en brand och blev bostad till en inte helt obekant tennisspelare som hette Borg, men han bor inte längre kvar.

Det fanns på den här tiden en uppfinnare som hette Graham Bell som i sin verkstad hade tagit fram en apparat som kallades telefon. Tyvärr – för honom - hade han inte tagit patent på sin uppfinning varför den kom att kopieras och i flera fall förbättras. I Sverige var det en man som hette Lars Magnus Ericsson som 1877 startade en fabrik för sin variant av Bells telefon. Han öppnade och drev ett försäljningsbolag som hette Bell telefon AB.

Stugan

Det var dyrt att köpa in sig på telefonlinjerna så försäljningen gick ganska trögt. Det fanns dock en konkurrent som hette Henrik Thore Cedergren. Denne Cedergren kom ganska snart i kontakt – Stockholm var inte så stort på den tiden – med herrarna Didron och Montelius och den 13 april 1883 konstituerades "Stockholms allmänna telefon AB" med storägaren Didron som styrelseordförande och Montelius som styrelsemedlem.

Att läsa i Stockholmstidningen 1883: *Vid den konstituerande bolagsstämman, hvilken såsom redan nämnts, egde rum den 13 april 1883, valdes till ledamöter i bolagets styrelse: Kommendören vid Kongl. Flottan F. Didron Riksbankens Ombudsman, Häradsbörding W. Montelius. Vid sitt första sammanträde, som egde rum samma dag, valde styrelsen till sin ordförande Kommendör Didron och till verkställande direktör Ingeniör Cedergren. Året startade med ett antal af 786 abonnenter och utgjorde vid årets slut 6,691.*

När Didron dött övertog Montelius styrelseklubban och drev bolaget till en så stor framgång att Bell Telefon nästan slogs ut. De två konkurrerande telefonbolagen introducerade dock, 1884, en gemensam uppfinning kallad multipelväxel som från dess varit huvudspåret i LM Ericsson.

1901 etablerade Stockholms allmänna telefon AB "Svensk – Dansk – Ryska telefon AB" i Saint Petersburg tillsammans med LM Ericsson och med Montelius som ordförande.

Det anmärktes redan från början att aktierna var dyra men utlovade goda utdelningar gjorde att även Tsarens familj tecknade sig.

Ur Daily Telegraph:

"Among the founders of the company were Henrik Cedergren, Wilhelm Montelius (Chairman of Telefon AB L M Ericsson 1905-1916), Knut A Wallenberg, Marcus Wallenberg Sr, Den Danske Landmandsbank and Stockholms Allmänna Telefon Aktiebolag. Other well-known founders were Arvid Lindman (Sweden's Prime Minister 1906-1911 and 1928-1930), and Princess Marie of Denmark (related to the Tsar family)."

1918 såldes bolaget "Stockholms allmänna telefon AB" för ofantliga 47 miljoner till Statliga Rikstelefon - idag kallad Telia.

Wilhelm Montelius har varit styrelseordförande i såväl L M Ericsson som Stockholm Telefon AB och även stor ägare i båda bolagen. Montelius var även med att grunda Allmänna Gasackumulator AB i Järla - idag AGA.

Emil Egnell som köpt Velamsund 1880 låg inte heller på latsidan, han hade en svärfar som hette Fredrich Dölling (Fritz) som köpt Knarrnäs av sin svärson från att tidigare arrenderat av Nils von Höpken. Dölling var bryggare och ägde Nürnbergbryggeriet där även Emil Egnell arbetad. Det fanns i Stockholm 13 bryggerier som konkurrerade hårt med varandra, varför det gjorts försök till karteller för att få upp och stabilisera priserna.

Ett informellt möte ägde rum i Velamsund 1888 mellan Franz Heiss och George Sellman (Villa Fågelsången i Riset) vilka var ägare av Hamburgbryggeriet, finansmannen Louis Fränkel, Fritz Dölling (Fredriksro i Knarrnäs) och Emil Egnell för att dryfta bryggerinäringen. Emil Egnell fick uppdraget att arbeta med att sammanföra de flesta av Stockholmsbryggerierna till ett bolag.

Han lyckades väl och 1889 instiftades AB Stockholms bryggerier (idag Pripps) där Emil blev verkställande direktör och även styrelsens ordförande.

Wilhelm Montelius och Emil Egnell

När Emil Egnell köpte Velamsund var hans prioritet bryggerinäringen men han började även bygga sommarhus för uthyrning på Velamsunds marker och samtliga finns kvar än idag. Med Wilhelm Montelius arbetade han även upp exploateringsbolag och 1884 var det slut med vilabebyggelse i Velamsund i egen regi – för tomtbolagen hade vuxit sig för stora och krävde allt mer tid.

Bolag som Djursholms tomt AB, Hornsbergs tomt AB, Årsta Tomt AB - Österhaninge socken AB som drevs tillsammans med Axel Axelsson Jonsson. Man frågar sig om herrarna hann med Sommarbo och Velamsund med alla engagemang som i stort krävde all vaken tid.

De var båda mycket intresserade av sina sommarställen och lade ner stort arbete och mycket pengar på utsmyckning och försköning. Båda bodde givetvis i Stockholm med sina familjer, så på Velamsund var de bara sommartid men då var det dess mer frekventerat.

Både till Sommabo och Velamsund inbjöds affärsbekanta för informella möten och ofta hade de familjerna med sig. Det var på ställen som dessa stora affärer gjordes upp och som än idag är ryggraden i vårt Svenska näringsliv.

Gästerna måste givetvis logeras, undfågnas och underhållas till den yppersta prakt som samhällets ledande skikt då kunde visa upp. Både Egnell och Montelius anlätade de främsta av landets trädgårdsanläggare för att skapa dåtidens stora begivenhet – "den Engelska parken".

Tyvärr har dessa parker som byggdes upp med stor portion fantasi och högvis med pengar förskingrats av urusla förvaltare.

Velamsunds Engelska park och Romantiska parken finns till del kvar men Boo/Nacka kommun har inte förstått att bevara ett tidsdokument mer än i fragment fram till idag när restaurering faktiskt diskuteras.

För Sommarbo har det gått än värre efter att egendomen styckats upp till villatomter 1934. Montelius egen Engelska trädgård var på hela 100 000 m² och innehöll allt som kunde begäras.

Wilhelm hade genom sitt engagemang med Ryska telefon AB ofta gjort resor till Saint Petersburg och där besökt och inspirerats av "Peterhof" som Tsar Peter I lät skapa som sitt sommartuskulm.

Missa inte Peterhof om Ni besöker vår Ryska storstad. Ni kommer därifrån chockade över vad finkultur med stänk av humor kan skapa om de ekonomiska resurserna finns.

Peterhof med äventyrsgrottan mellan trapporna

I Wilhelm Montelius park skapades en äventyrsgrotta kopierat från Peterhofs. Nu vittnar endast ruiner om dess existens.

Lämningar av Montelius äventyrsgrotta. Stenvalvet som var ingång och vattenreservoaren ovanför gav självtryck till grottan. Det är enbart på föreningens tomt, industritomten, några lämningar finns kvar.

Hur fungerade en äventyrsgrotta och vad bjöd den på? Det finns en ingång och en utgång och vid ingången är en vattenridå som ska passeras – oerhört ekivokt och utmanande på den tiden.

Där inne är det mörkt och några facklor lyser upp en stor skål i grottans mitt som ger en vattenspegel –speglade en takmålning.

Skålen är upphöjd på en rundel vilken man andaktsfullt närmar sig - kliver upp – men när man vill spegla sig själv och lutar sig över skålen kommer en vattenfontän i stället för det vackra man tänkt få se.

Den dyra nylagda frisyren är ruinerad när man vacklar ut för att sätta sig att vila på den bänk som omtänksamt och strategiskt placerats utanför för att räta ut anletsdragen – då kommer en vattendusch underifrån- Lyckan och skratten – ger parkens skönhet en extra dimension och isen är bruten.

När så värden inviterar till utsiktstornet, med drakhuvuden och gobelänger dekorerad, för champagne, tilltugg och utsikt från fasta kikare - blev besöket hos Montelius Sommarbo oförlömligt.

Sommarbo trädgård var uppbyggt med naturliga träd blandat med inplanterade av ädlare valör som bok, pil, ädelgran, lärk och andra specialsorter. Stigar ledde fram till de olika grupperna och avbröts av bersåer och upplevelser som äventyrsgrottan.

Framför huset mot vattnet var en prydnadsträdgård anlagd med låga häckar vindlande efter stenlagda stigar. Prunkande rabatter och växter som utplacerades från vinterförvaring i orangeriet.

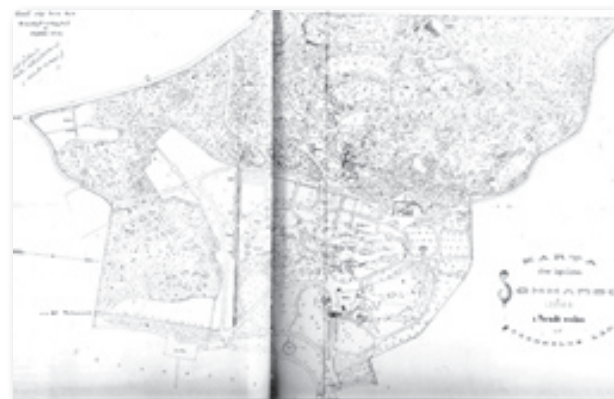
Köksträdgård låg bakom villan och en trädgårdsmästare var anställd på heltid med eget boningshus. Krocketplan, bersåer, lusthus, springbrunn, orangeri, stall, ladugård, vagnslider, tjänstefolkets bostadshus och gästhus ingick givetvis på egendomen.

Montelius utkikstorn, sett uppifrån Vinberget

Gästerna kom med ångbåt och de närboende roddes till fester och sammankomster - alla som då räknades har någon gång varit där - ingen nämnd, ingen glömd.

En timplång tur i parken efter en middag med cigarr och förtroliga samtal ingick med all säkerhet i begivenheten varför styrelsemöten för beslut redan var uppgjorda – då som nu.

Knut Bovin gjorde en karta över Sommarbo med park och trädgård 1891 när allt var i sin prakt. Några vägar och stigar finns ännu kvar och kan identifieras, alla är byggda av Wilhelm Montelius. Sommarbovägen, då Majorsvägen, som begränsade Montelius tomt har dock Major Edelsvärd på Almedalen byggt. Med vägen kunde även majoren komma till umgänget på Velamsund och Sommarbo landvägen, han var dessutom svåger med kommandörkapten Didron.

Wilhelm Montelius sålde Sommarbo till arbetsgi-
varföreningens ordförande Hjalmar von Sydow
1908 och när von Sydow mördades 1932 köpte
Velamsunds tomtbolag, AB Tusculum, Sommar-
bo av dödsboet för att stycka i tomter 1934. Vil-
latomter som än idag är aktuella.

*Skiss av trädgården där Tegelövägen märkts ut för oriente-
ring. Vid badplatsen fanns en brunn som drevs av en vindpro-
peller. Övriga rundlar i skissen var bersåer med bänkar*

Kartan till höger visar avstyckningarna i Som-
marbo 1934. Det här var Sommarbo som Emil
Egnells kollega Wilhelm Montelius ägde från
1880. Det är Wilhelm som gjort anlagt vägar.
Emil byggde villa Konvaljen allt annat tillhörde
Wilhelm som hade villa Sommarbo (Rosen 3)
som sommarbostad.

På Gullvivan 4 var stallet med ladugård och
vagnslider. Tornet var placerad på Linnean 4.
Äventyrsgrottan ligger på industritomten, svart-
markerad nedan Gullvivan 1. Sippan 4 är jäg-
mästarvillan. Den långa byggnaden på Rosen
1 var tjänstefolkets och gästbostad och den lilla
var Kullstugan. Nejlikan 1 var trädgårdsmästar-
bostad. Konvaljen 13 hette villa Konvaljen och
var ett hyreshus – hyrt av Sundén – Cullberg när
AB Tusculum köpte 1934. Huset på Konvaljen
mot Velamsund hörde till villa Konvaljen och kal-
lades Gastarnas. Mitt emot Rosen 3 ligger Stugan
och Fagnäs längst ut efter Fagnäsvägen.

Bryggan längst upp är Kommendörsbryggan och
intill Lastagebryggan. Material som kom med
ångbåten fick inte lastas av på ångbåtsbryggan.
Den långa bryggan längst ner arrenderades av
Alfred Sandahl och Emil Egnell som hade många
hyresgäster i sina sommarhus på Tegelön.

Utkikstornet revs av AB Tusculum på 50 talet då det under lång tid varit utan underhåll och började luta betänklig. Villa Sommarbo revs till stora delar och byggdes om och reveterades på 50-talet av ägaren Guttman.

Till höger kan ni hur Villa Sommarbo såg ut när Jan Malmsjö ägde och bodde där, men det var inte han som rev Montelius tornbyggnad som med tid och dåligt underhåll inte längre kunde tjänstgöra som permanentbostad.

Lars Pettersson hade några år bott i Montelius "stall" när han köpte Sommarbo och rev det som fanns för att med ledning av bilden på tebrickan bygga upp villa Sommarbo igen. En god kulturgärning är det minsta vi kan säga – tack!

Nu stretar vi vidare upp för Tegelöbacken fram till en stor vändplan. Kallades förr garageplan av att det var där de tre bilarna som fanns parkerades. Vägar/stigar till fastigheterna var oframkomlig med annat än häst och vagn. Garageplanen hade även av tomtägarföreningen en tid försetts med en telefonkiosk främst för att Tegelöboende skulle kunna ringa till ön för att bli hämtade när båten låg på fel sida.

Kiosken blev till föreningens hjälpnad och stora glädje mycket uppskattad trots att avgifterna för samtal sköt i höjden år efter år.

Orsaken var att halva Boo hade funnit att i Sommarbo telefonkiosk kostade det bara tio öre att ringa vart som helst i hela världen oavsett samtalslängd.

När förhållandet uppenbarades för styrelsen avlägsnades denna kommunikation, saknad trots mobilens ankomst. Korsplanen som SL-bussarna trafikerar och faktiskt idag är den närmaste busstationen till Velamsund.

Gå nu in på vägen förbi återvändsskylten. Ni har skogen på höger sida när ni nu vandrar in i Pråmhällaskogen som erbjuder en härlig natur med tallskog på en bergsrygg.

När ni har skog på båda sidor, leder en bred stig in till vänster, den ska ni inte gå in – för den leder till Velamsunds nerlagda slalombacke, otroligt brant och högst olämplig för barn såväl bredvid på stigen, som i vagn.

Istället går vi nerför en backe på inslagen stig som förr hade namnet "Knaggelbacken" vilket ger indikation på dess tidigare kondition.

Väl nedanför backen breder Smedsgärdet ut sig.

Här låg Velamsunds dansbana – i folkmun kallad för "Hästhagens Dansbana..

På ett brädgolv en god bit upp på en stor björk hade man arrangerat en estrad, där oftast bröderna Norman, Edvin och Johan, från Bölan om lördagskvällarna spelade upp till dans med sina fioler och dragspel.

Trots att alla visste att det var Smedsgärdet blev det "Hästhagens dansbana". Och trots sin futtighet var den populär varför ungdomarna bad att den skulle renoveras men i stället revs den en bit in på 50-talet.

En okänd fotograf tog 1912 denna bild på syskonen Norman, Estrid f 1901, Margareta f 1903 och Nisse f 1906. Fadern Karl Johan var torpare i Lillbölan men hade detta år flyttat till Stora Kåvik där fotot är taget. Dirigent och lärare är Sven Johansson en kusin till barnens mor, Hulda Sofia. Edvin och Johan var mycket yngre och hade inte ännu börjat träna till spelmän.

Vi vandrar vidare längs den breda stigen, Fösavägen, som följer Smedsgärdet ända fram tills du når ängens slut och där tar vi av direkt ner på stigen till vänster. Stigen leder slingrande, men fortfarande barnvagnsmöjlig, fram till Velamsunds smedja på vänster hand och "Romantiska parken" på höger.

Det finns många torp att redovisa och promenera till men nu är vi vid smedjan och utanför på ängen låg Smedstorpet. Säkert hade gården, eller platsen, haft en smed långt innan det blev Velamsund men 1689 står det i vigsellängden att smeden Olof Nilsson på Smedstorpet i Velamsund gift sig med pigan Kierstin.

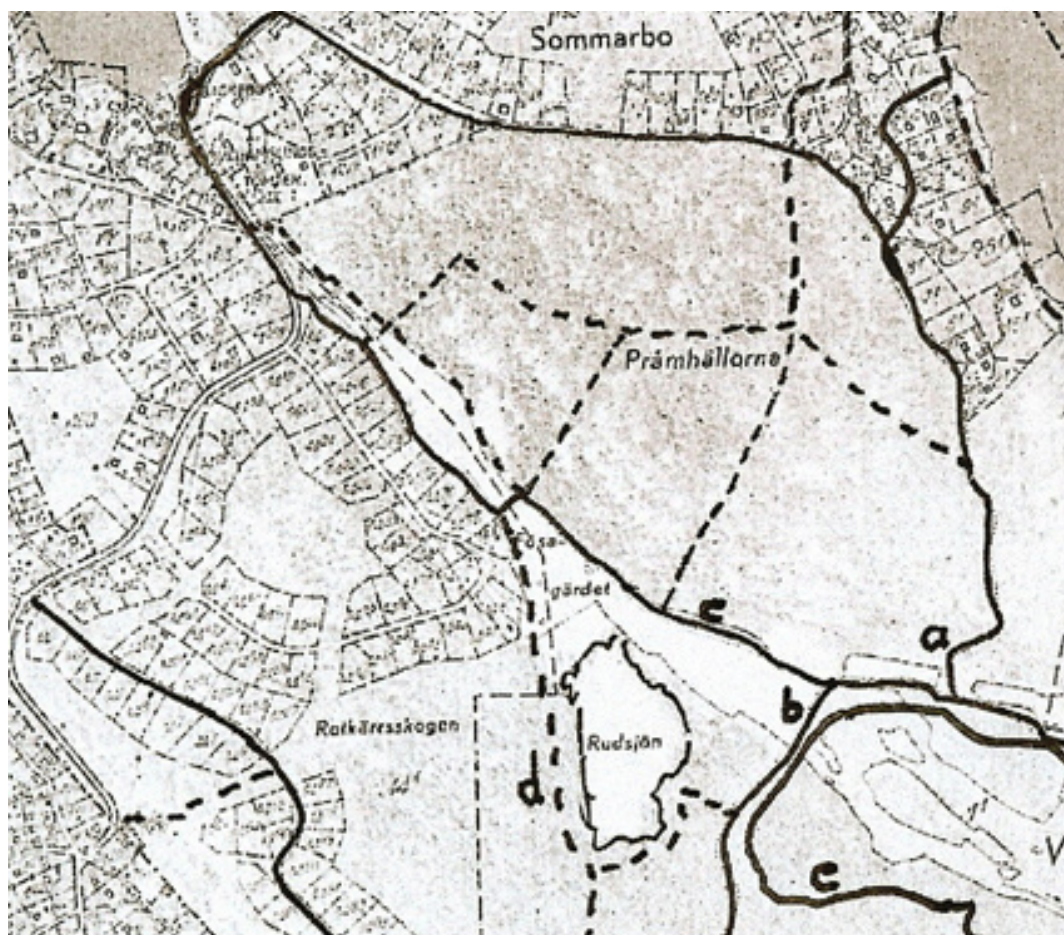
Smeden Olof förenade sin smedgärning med att vara klockare på Boo kapell, en av de första. Efter Olof kom Hindrik som arbetade åt Beata Köningsmark och efter honom många andra varför gårdet än idag heter Smedsgärdet.

Grunden ni kan se när ni vandrar runt är en resterna av en äldre naturstensbyggnad som renoverades på 40 – talet, under Fritz Egnells ägotid på säteriet.

Efter tunga tankar om tidens flykt går vi vidare på stigen utan att se till vänster för parken är en annan promenad, med blommor och blad. Vi kommer ner till en bred stig där vi tar höger till Egnells badstrand med sand som hämtades från ett sandtag, men otroligt nog ännu ej spolats ut av vattnet.

Nu finns det människor som vill gå i skogen och inte har barn i vagn – hur ska de tillgodoseas? När man går strandstigen passeras villa Sommabo och direkt därefter tas vänster på en stig som leder till Rosenvägen. Rosenvägen följs ett stycke tills en skogsstig går upp höger. Stigen leder till en väg som följs fram till Sommarbovägen och på andra sidan börjar Pråmhällastigen (se karta). Det är en trevlig skog som möter och en svamprik sådan när den tiden kommer. Det finns en inte helt officiell men godkänd rastplats med grillplats om man avviker från huvudspåret och går in stigsystemet.

Att gå vilse är inte möjligt trots att stigarnas antal är oändliga – i kartan ges huvudstråken.

- a) är Knaggelbacken mellan Sommarbovägen och Fösavägen.
- b) är Rudsjövägen som leder fram till Vikingshillsvägen.
- c) Fösavägen/förr Velamsundsvägen, och leder till Vikingshill och buss.
- d) Är en stig kallad Rudsjökroken mellan Rudsjöns dammlucka och Rudsjövägen.
- e) Motions slingan.

©Hans Persson, ordförande i Boo Hembygdsgrupp, och en outsinlig källa till kunskap om gamla Boo och Velamsund. Även en sann inspiratör för alla de som fascinerats av historiens vinglag.